

★ SBORNÍK

K 50. VÝROČÍ

ZALOŽENÍ KSČ

VINOŘ 1971

Pionýrská organizace
Žákovský a učitelský kolektiv
Sdružení rodičů a přátel školy

ZDŠ VINOŘ

věnují MV-KSČ u příležitosti
50. výročí založení Komunistické strany Československa

SBORNÍK

50 let KSČ ve Vnoři

KVĚTEN 1971

PŘEDMLUVA :

MOTTO :

"Zejména mládeži připadá skutečný úkol vybudovat komunistickou společnost."

V.I.Lenin

Píše se rok 1971.

Rok, který bude zapsán zlatým písmem v historii výstavby socialismu v naší Československé socialistické republice.

Rok padesátého výročí založení Komunistické strany Československa, XIV. sjezdu KSCŠ a 25. výročí založení Komsomolu v našich zemích.

Je to současně rok, který po těžkém krizovém období 1968-69 a náročných úkolech konsolidační politiky strany 1970, je rokem úsilí o maximální prověření tvůrčích sil pracujících v ČSSR, řešení dalších otázek rozvoje naší společnosti a úsilí strany o splnění úkolů, které plynou z jejího vedoucího postavení.

Lenin považoval kulturní revoluci, jíž se formuje socialistické vědomí nového člověka, za nejdůležitější úkol při překonávání maloměšťáckého individualismu a sobectví, při výchově k novému vztahu k práci pro společnost, ke společenskému vlastnictví, k socialistickému vlastenectví a proletářskému internacionalismu.

V tomto směru je proto orientována celá naše ideově výchovná prá-

ce, školská a kulturní politika s cílem tvořit takové hodnoty, které jsou skutečně socialistické, člověka zušlechťují, posilují v něm důvěru v budoucnost, ukazují cenu života v tvůrčí práci socialistického společenství.

V.I.Lenin v poznámce Internacionála mládeže poukázal na to, že mládež " nutně musí dospívat k socialismu jinak, jinou cestou, v jiné formě a za jiné situace, než její otcové."

Položili jsme si tedy otázku, v čem vlastně spočívají odlišné podmínky, v nichž vyrůstá soudobá mladá generace, jaké přístupy k mládeži je třeba nalézat a uplatňovat a zda v naší práci jsou takové metody výchovně vzdělávací činnosti, které by odpovídaly nové situaci, v níž mládež žije.

Uvědomujeme si, že v politicko výchovné práci musíme přistupovat k mládeži s láskou, kterou komunisté milují vše nové, zdravé, vše, co má budoucnost. Při budování komunistického vztahu mezi generacemi je naším cílem maximum lásky a důvěry při maximu nároků. Domníváme se, že za této podmínky mládež pochopí, že jedinou cestou za splnění jejich tužeb je cesta vytýčená naší stranou, cesta založená na vstupu mládeže do zápasu o socialistickou a komunistickou budoucnost lidské společnosti.

Tento náš Sborník využívá proto padesátiletého výročí založení KSČ, aby na konkrétních faktech života strany a občanů ve Víně bylo dostatek výchovných argumentů a vzorů místních občanů pro výchovu k socialistickému vlastenectví a proletářskému internacionalismu, k hrdosti nad dosaženými úspěchy a pro aktivní budování socialismu.

Námět vydat Sborník o padesátileté činnosti strany ve Víněři vznikl z podnětu pionýrské organizace, žákovského a učitelského kolektivu.

Již samo přípravné období, jehož cílem bylo získat potřebné podklady, se stalo širokou záležitostí, především pak určených žákovských kolektivů, které s připravenými otázkami navštívily zakládající nebo dlouholeté členy strany, pozůstalé po zemřelých členech strany nebo válečných obětech, aby na magnetofonové pásky zachytily jejich vzpomínky, případně získaly od nich dokumentační materiál z jejich práce pro stranu či veřejnost.

S nejstarším členem KSČ ve Víněři s. Antonínem Havířem byla uspořádána ve škole beseda s pionýry. Na magnetofonovém pásku jsou zachyceny životní zkušenosti dlouholetého člena strany, vězněného v době okupace, s. Jaroslava Kadlece, stejně tak jako soudruhů Svobody Josefa, Trpišovského Jana, Koubka Františka, Macháče Josefa, pozůstalých nebo přátel po zemřelých a umučených : s. Hejrové Elišky, Macháče Františka a Heidlerové Anny.

Prostudovány byly i všechny dostupné materiály z tohoto období a výsledkem je tento náš Sborník.

Jame si vědomi, že není úplný a vyčerpávající, poněvadž pro některá časová období chyběla dokumentace i pamětníci. Přesto se domníváme, že získaný a zpracovaný materiál svou bohatostí bude dostatečným zdrojem poučení a příležitostí k dalším besedám a přispěje do systému politicko výchovné a vzdělávací práce školy i mezi občany Víněře.

Sborník je výsledkem dlouhodobé ideové i organizačorské práce, která se těšila opravdovému zájmu žáků i všech na jeho přípravě spolupracujících .

Se stejnou láskou, a jakou byl připravován je též věnován místnímu výboru KSČ ve Vinoři jako malý dar k 50. výročí založení strany.

Děkujeme proto všem , kteří mají ať již jakýkoli podíl na tom, že bylo možno získat podklady a dokumentaci a realizovat jeho vydání, zejména pak místnímu výboru KSČ, místnímu národnímu výboru a výše uvedeným soudruhům a soudružkám za jejich ochotu, námahu a spolupráci.

Čest naší společné práci.

Ú V O D :

V květnu roku 1971 uplyne 50 let od založení Komunistické strany Československé.

KSČ, která se z vůle dělnické třídy a všeho pracujícího lidu naší vlasti stala vedoucí silou společnosti, hodnotí v tomto období půl století svých těžkých bojů za třídní, sociální a národní osvobození pracujících, dělníků, rolníků a inteligence.

KSČ a komunisté stáli vždy v prvních řadách bojů a historických vítězství při poražení buržoazie, svržení kapitalistického řádu a budování socialismu.

Podmínky těchto historických přeměn vytvářeli komunisté již v předmnichovské republice v boji proti buržoazii, vítězstvím v národní a demokratické revoluci v roce 1945 a dovršili je Vítězným únorem 1948, kdy KSČ plně prokázala svou schopnost stát v čele lidu a vést jej do socialistické výstavby. Zdrojem těchto úspěchů je a zůstává vedoucí postavení dělnické třídy v čele s KSČ, její důsledná marxisticko-leninská teorie, obecné principy výstavby socialistického státu jako nástroje diktatury proletariátu, za důsledného uplatňování proletářského internacionalismu. Dosažených úspěchů bylo docíleno díky soustavné pomoci první země socialismu - velikého Sovětského svazu.

Svého historického poslání dosáhla KSČ díky tomu, že dělnická třída před půl stoletím odmítla třídní smlílivectví a oportunistus sociální demokracie a vytvořila si novou, revoluční, z marxismu a leninismu a proletářského

internacionalismu vycházející pevně organizovanou Komunistickou stranu Československa.

Pro KSČ a každého komunistu platí i nadále všechny zkušenosti z padesátileté cesty bojů a práce naší strany.

Porušení základních leninských principů v životě strany, že spojení s dělnickou třídou, s rolnictvem a inteligencí, se širokými lidovými masami je základní předpoklad a záruka úspěšného rozvoje naší socialistické vlasti, se projevovalo nepříznivě v krizových událostech ve straně a společnosti v letech 1968-69.

Cíle komunistické strany dnes - stejně jako v minulosti - jsou zaměřeny na všestranný rozvoj naší vlasti na vytvoření předpokladu pro šťastný život pracujících a na úsilí přispět k vítězství socialismu v celém světě.

Proto od dubna 1969 naše strana krok za krokem překonává důsledky nedávných krizových událostí a zaměřuje se na výsledky v politické, ekonomické, ideologické a kulturně výchovné oblasti i mezinárodní postavení ČSSR, aby umožnila milionům pracujících a občanů přesvědčit se o poctivém úsilí strany i komunistů a o správnosti nastoupené cesty a získávat stále větší podporu politiky strany. Upevňováním svazku dělnické třídy, rolnictva a inteligence vzniká pevná Národní fronta, vedená Komunistickou stranou Československa. Posilováním socialistického státu, všech jeho orgánů, prohlubováním přátelství a vzájemného porozumění mezi Čechy a Slováky a všemi národnostmi žijícími na území naší republiky, upevňováním přátelství a spojenectví se zeměmi socialistického společenství, především se Sovětským svazem je budováno pevné postavení Československé socialistické republiky ve světovém společenství náro-

dů.

Rozvíjením činnosti národních výborů, společenských a zájmových organizací v místech i na závodech budou za aktivní účasti všech občanů účinněji řešeny problémy a uspokojovány kulturní a společenské zájmy našich pracujících.

Obnovováním a prohlubováním morální a politické jednoty celé naší společnosti budou v každodenním životě prosazovány socialistické vztahy mezi lidmi a opravdová socialistická morálka.

Rozvíjením socialistické výchovy, vzdělání a kultury a cílevědomou přípravou zejména mladé generace bude dosažení toho, vychovat ji v důstojné a kvalifikované pokračovatele revolučního díla svých otců.

Naše strana poučena padesátiletou historií považuje věrnost proletářskému internacionalismu, upevňování spolupráce socialistických zemí a všech dělnických stran i do budoucna pro svou činnost za nedotknutelné principy, za jednu z hlavních záruk naší státní samostatnosti a za předpoklad dalších úspěchů v budování socialismu v naší vlasti.

Oslavy 50. výročí založení Komunistické strany Československa a obsah našeho Sborníku, nechtějí být jen vzpomínáním a žitím z minulosti. Jejich cílem je čerpat z historie poučení, aby naše cesta vpřed, cesta řešení nových úkolů a cílů, které vytýčí XIV. sjezd KSČ byla ještě úspěšnější.

Jako osada je známa již ve XII. století, čehož dokladem jsou stopy "Hradiště" v bažantnici.

Podle výzkumů, které v letech 1959/60 provedla v obci dr. Steklá z Archeologického ústavu Praha byl nalezen nad skálou hluboký příkop s úlomky hliněných nádob, mlaty apod. náradím a původ je kladen asi 4.000 let před naším letopočtem a dále objeveno sídliště lidí kultury unětické asi 1.500 let před n.l. /Nálezy jsou umístěny v archeologickém ústavu/.

První písemná správa o Vinoři je od roku 1.088. Vinoř velmi často střídala majitele. Od původních vyšehradských kanovníků přes Adama Dvoříka z Vinoře v XVI. století, Adama hraběte z Valdětějna v XVII.stol. až k hrabatům Černínům z Chudenic, kteří byli majiteli Vinoře od r. 1651 do r. 1918. Od roku 1925 až do roku 1945 byl majitelem vinořského zámku a panství ředitel Živnobanky Jindřich Bělohříbek. V květnu 1945 se ubytovala v zámku jednotka sovětské armády pod velením generála Tutuškina, která v zámku pobývala do července 1945. I po roce 1945 mění zámek majitele - ministerstvo zdravotnictví a posději ministerstvo vnitra. Vinořský zámek byl postaven v letech 1719 až 1724 Fr.M.Kaňkou. Jméno obce ukazuje na pěstování vinné révy. Ještě v roce 1900 byly na stráni u rybníka nalezeny pahýly vinných keřů.

Rolnický cukrovar byl založen v r. 1868 a poslední kampaň byla v r. 1953. Závod Opravny zemědělských strojů byl založen firmou Deyl v r. 1909, která byla 1.3.1948 znárodněna.

Jen tato stručná historie obce dokládá, že obyvatelstvo tvořili z největší části zemědělští dělníci, deputátníci a tovární dělníci, tedy vrstvy, které nejvíce pociťovaly na svých bedrech sociální útlak, nezaměstnanost

/ Deylova továrna nepracovala v letech 1933 až 1935 / a vykořisťování v plném slova smyslu.

Sociální původ obyvatelstva je prokazatelný i na rozvoji školství a počtu žáků na škole ve Víně.

První zpráva o škole ve Víně je z roku 1740 jako školy dvojtřídní, o stavbě nové školy je zmínka v r. 1780, výstavba dnešní budovy 1.-5. ročníku je z r. 1879 a její pravé křídlo přistavěno v r. 1896. Nová budova měšťanské školy byla postavena v r. 1931, ale začalo se v ní učit od 1.9.1933.

Tereziánským školským zákonem byla stanovena povinnost školní docházky, přesto však zvláštní předpis pro továrny dokumentuje sociální situaci v početných rodinách, když stanoví: "Dětem, které v továrnách za mzdou pracují, jest od šestého do začátku devátého roku pilně do školy choditi, teprv potom smějí do továrny přijaty býti."

Složení obyvatelstva z nejhudších námezdních vrstev dokumentují i počty žáků v místní škole. Nejvyšší stav byl ve školním roce 1892/93, kdy do osmi tříd docházeli 744 žáci. Situace ve školství dokládá, že obec Víně byla již v dávné minulosti spádovou obcí, neboť do místní školy docházely děti ze Satalic, Kbel, Radonic, Ctěnic, Přezletic. K odškolení Kbel a Radonic došlo, až ve školním roce 1892/93.

Na společenský a politický vývoj obyvatelstva mělo velký vliv i pražské dělnictvo, především vysočanské a letňanské, do jehož středu se mnozí v honbě za prací dostávali.

Sociální situaci nezměnil ani rok 1918, neboť z kroniky podle záz-

namů i když byl 28. říjen v obci radostně oslaven, již v prosinci téhož roku posílá okresní hejtman do obce deset četníků, kteří byli na čas ubytováni ve škole údajně také na ochranu stromů, které lidé poráželi z nedostatku paliva a ve snaze zajistit svým dětem alespoň o vánocích trochu rodinného tepla.

ČINNOST KSČ OD R. 1920 DO R. 1939

Stručný výpis historie a sociálního složení obyvatelstva ve Víněři dokumentují, proč Víněř se stala centrem vnitřního politického zápasu mezi představiteli buržoazie a dělnickou a rolnickou třídou. Třídní stanovisko, tak potřebná spřízněnost dělníků a rolníků v době nezaměstnanosti je stmelovalo, vytvářelo jejich názorovou jednotu v boji za uskutečnění sociálních potřeb. Proto zcela zákonitě, i když v daleko menším měřítku, zde docházelo ke stejným rozporům v řadách členů bývalé sociální demokracie, jaké se projevíly na XIII. sjezdu čs. sociálně demokratické strany v r. 1920. Sjezd prokázal, že se velká většina sociálních demokratů hlásí k marxistické levici. Sociálně demokratická strana přestala reprezentovat třídní zájmy proletariátu a bylo tedy třeba vybudovat samostatnou komunistickou stranu. KSČ byla založena na "Ustavujícím sjezdu", konaném v Praze ve dnech 14. - 16. května 1921. Její vznik byl výsledkem poučení, jež vyvodila nejuvědomělejší část naší dělnické třídy z vítězství VŘSR v Rusku i z vývoje Československa v letech 1918-1920 a ze selhání a zrady pravicového vedení sociální demokracie. Na sjezdu strana přijala 21 podmínek a byla do Komunistické internacionály přijata jako její sekce. Zaměřila se od počátku na porážku kapitalismu a na socialistickou revoluci v ČSR. K tomu však potřebovala získat většinu proletariátu.

A to se jí dařilo, jak dokazuje skutečnost a fakta z Víněře zásluhou progresivních svých členů typu Stanislava Chytky z Víněře a Stříbrného Jiřího ze Satalic. Oba vstoupili do strany v r. 1921, oba ve sporu s vedením Letova v Letňanech, vyhození z práce a soudruh Chytka přesto, že byl živite-

telem devítičlenné rodiny, odmítá návrh na lépe placené místo raději, než by se vzdal legitimace KSČ. Od počátku se hlásil k levému křídlu sociálně demokratické strany a do nové KSČ vstoupil již v r.1921. Byl to obětavý funkcionář, dlouholetý člen výboru KSČ a dokonce její předseda, dlouholetý člen obecního zastupitelstva i náměstek starosty. Mezi členy strany i občany byl znám jako výborný řečník, diskutér, pohotový oponent národně socialistického starosty a jeho zásluhou i Soudruha Stříbrného ze Satalic byla účast na schůzích početná a to i v okolních obcích, kam oba docházeli na politické agitační práci. Úřadujícím náměstkem starosty byl od roku 1927, což dokumentuje že v tomto období musela mít místní organizace KSČ nejméně jednu třetinu svých zástupců za členy obecního zastupitelstva, tedy, že byla s největší pravděpodobností drahou nejsilnější

vinořskou veřejností při oslavě jeho 70. narozenin.

Pokud bylo možno si ověřit, mezi první členy strany ve Víně od jejího založení patřili soudruzi :

Chytka Josef, Krajbich, Beneš Josef, Machač Antonín, Machač Karel, Stříbrný Jiří, Trost Karel, Krucký Josef, Turek František a další, jejichž jména se nedala již zjistit.

Od svého založení vyvíjela strana velmi širokou a bohatou činnost politickou, veřejnou i kulturní. Její členové byli a pracovali všude, kde se něco dělalo ve prospěch obce a jejích obyvatel. I jejich zásluhou bylo, že již 28.10.1921 mohl být odhalen Pomník obětem 1. světové války, jako důkaz díků 33 padlým vinořským občanům za osvobození ČSR, stejně jako, že v r. 1922 byl kolem něho upraven park.

Cílevědomě byly organizovány veřejné schůze ve Víně i okolních obcích, ze kterých byli někteří komunisté organizací napojeni na Víně.

Občas byly pořádány koncerty na zahradě " U Řepků " a dokonce také Všedělnický ples.

Činnost se rozrostla především v období kolem r. 1929, kdy do strany vstupovali mladí. Mezi nimi také nejstarší dosud žijící komunist z Víně Antonín Havíř / narozen 19.10.1906 /. Již ve svých 23 letech a na podkladě zkušeností z práce strany ve Víně nabyt přesvědčení, že jediná KSČ může přinést pro dělnickou třídu lepší zítřek a jistotu života.

Jeho politické přesvědčení a pracovní zainteresovanost byly důvodem, proč ho stranická organizace ve Víně postavila do čela v roce 1930 nové založené organizace mládeže KSČ.

Do této organizace se zapojili
další mladí lidé :
Babiák Alexander,
Pazdera Josef,

bratři Pavlové,
Hais František,
Mareček Karel,
Procházková Aloisie,
Aust z Přezletic,
Hatlman Václav z Radonic a mnoho
dalších /jména nebylo možno zjis-
tit/.

Tato organizace pod vedením
soudruha Havíře začala v krátké

době, díky obětavé práci všech jejích členů rozvíjet velmi plodnou a bohatou kulturní a politickou činnost. Napomáhala KSČ při politické práci, agitaci a propagaci agitaci cílů strany a i na poli kulturním, především svým divadelním odborem, který král nejen ve Vimoři, ale také v Radonicích, Svěpracích, Velení a Sluhách. Napomáhala v přesvědčování a získávání mladých lidí do řad KSČ i v okresním měřítku.

KSČ ve Vimoři orientovala činnost svých mladých členů také na plné využití v tělovýchově a sportu.

Proto zde byla v r. 1931 založena Federativní proletářská tělovýchovná jednota, která v krátké době sdružovala na 60 členů, z nichž víc jak polovina byla ze řad dětí a mládeže.

Cvičila se dvakrát v týdnu v sále hostince u Karoušků. Cvičitelem žáků v té době byl s. Ant. Havíř, který dodnes s tehdejšími cvičenci, dnes již otci a matkami na toto období vzpomínají.

Činnost místní FPTJ byla velmi aktivní, čehož dokladem je i účast cvičenců na vystoupeních v Radonicích, Velení, Kladně, Mladé Boleslavi, Libni a jinde.

A na oplátku se tyto jednoty zúčastnily veřejného vystoupení, které bylo uskutečněno na sportovním hřišti ve Víně.

Činnost FPT jednoty se pochopitelně neomezovala jen na pravidelná cvičení. Mladí členové jednoty se scházeli na hřištích, debatovalo se, vzájemně si půjčovali k pročetí časopis "Dělnická tělovýchova", z něhož čerpali zkušenosti i pro svou vlastní práci.

Pochopitelně, že takováto iniciativa mladých, právě proto, že byli sdruženi v komunistické tělovýchově, nemohla ponechat klidné místní orgány, tehdy buržoázně smýšlející, a proto došlo k tomu, že FPTJ ve Víně byla v r. 1935 úředně rozpuštěna.

Obrázkový čtrnáctideník "Dělnická tělovýchova"

Čís. 19

Obrázkový čtrnáctideník pro tělocvik, sport, skautink a hry pracujících - R. 1928

DĚLNICKÁ

TĚLOVÝCHOVA 1 Kč

Lehká atletika - sport nových generací.

(Ze zárodů J. P. V. Hoce Týpocany)

Čís. 21

Obrázkový čtrnáctideník pro tělocvik, sport, skautink a hry pracujících - R. 1928

DĚLNICKÁ

TĚLOVÝCHOVA 1 Kč

*Po konfiskaci
opravené vydání*

V desátém roce ČSR. vyhazují nás ze školních tělocvičen, zakazují nám cvičiti žactvo.
To je ta „demokracie“?

Slavnostní prů-
vod obcí.

Ukázka z veřej-
ného vystoupení
žen.

Mezi aktivní členy strany patřil i soudruh Alois Fibr, který vstoupil do KSČ také již v r.1921. Zastupoval po dlouhou dobu místní organizaci KSČ v obecním zastupitelstvu od r.1932 dokonce jako náměstek starosty a od r.1935 jako úřadující náměstek starosty. Tedy v období, které bylo především pro dělnickou třídu krutým obdobím nezaměstnanosti, doby sociálního útlaku ale také současně doby stmelování postižených nezaměstnaností v řadách sympatizujících v politikou strany, která nastoupila do otevřeného boje proti buržoazii, za právo na práci i proti žebračenkám, které byly výrazem ponížení lidské důstojnosti. V tomto období měla strana za sebou již celou řadu úspěšných bojů, přesto že narážela vždy na tvrdý odpor vládnoucí buržoazie, která využívala všech mocenských prostředků na potlačení politické činnosti KSČ ať již perzekucí jejích funkcionářů nebo přísnou cenzurou, která dovedla "vybít" stranický tisk, ale nedovedla zabránit i jeho tajné kolportaci.

Poukázka na odběr potravin.

Ministerstvo sociální péče.	* 124608	Ministerstvo sociální péče.	* 124608
A		B	
Poukázka na odběr potravin v hodnotě Kč 10—		Poukázka na odběr potravin v hodnotě Kč 10—	
	Razítko obce		Razítko obce
Datum vystavení poukázky _____ týden		Datum vystavení poukázky _____	
Vlastnoruční podpis nezaměstnaného _____		Platí 14 dní ode dne vystavení.	

Cenzura tisku.

JINÝ KRAJ, JINÝ MRAV

různě postupovala českoslov. cenzura při konfiskaci volebního prohlášení

<p>SVOBODA</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>	<p>ŘEČ PRÁVO</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>	<p>PRAVA</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>	<p>STRAŽ LIDU</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>
<p>SLOVACHO</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>	<p>PRÁVA</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>	<p>RUDÝ VÝCHOD</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>	<p>SLAVSKÝ BOJNÍK</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>
<p>ENY ŽIVOTNÍCH</p> <p>POTŘEB PRY KLESAJÍ!</p> <p>Neděle, 24. SRPEN 1928: Cukr v drobném prodeji dřevěný na 1 kg o 80 a 80 80 haléřů. ZÁŘÍ 1928: Cena cukru - klesla: o 25 a 85 hal. na 1 kg.</p>	<p>DELNICKÝ DENÍK</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>	<p>PRAVDA</p> <p>Proti bloku reakční buržoazie a reformistů!</p>	<p>14. ŘÍJEN 1928 Ministerstvo se o konfiskaci kofeína - draží trvá. 28. ŘÍJEN 1928 PP 6. LISTOPAD 1928 Zdravím!!! 2. PROSINEC 1928 000000 Jak na tuhle odpověď? Pp</p>

Ze spoluprády socialistických vůdců s mě-

Přesto i v této složité době byla za působení soudruha Fíbra v obecní radě v roce 1931 postavena budova měšťanské školy, v níž zahájil k 1. září 1933 slavnostně provoz.

Soudruh Fíbr dovedl kolem sebe soustředit a do aktivní politické práce začlenit i mladší členy strany jako soudruha Macháče Antonína, který byl v té době také členem obecního zastupitelstva, Kinteru Františka, Šopa Jana, Bílka Antonína a další.

A to se již v celé naší vlasti sačaly předavěim z řad KSČ ozývat varovné hlasy, obavy o osud republiky před nastupujícíim fašismem, čehož důsledkem byl i svýšený tlak buržoasie proti činnosti KSČ a všech jejích členů, kterých nezůstali ušetřeni ani občané a pracující Vinoře, jejichž blaho měli všichni komunističtí funkcionáři let 1921 až 1938 na sřeteli.

Stará Vinoř

O K U P A C E

V červnu 1934, kdy vyvrcholily pokusy buržoazie o potlačení KSČ, přešla strana vedená soudruhem Klementem Gottwaldem do ilegality a podílela se nadále v organizování mezinárodní jednotné fronty dělnické třídy proti fašismu a válce.

V letech ohrožení republiky hitlerovským fašismem 1936-38 bojovala strana za vytvoření lidové fronty proti fašismu a za obranu republiky, usilovala o to, aby bylo zabráněno kapitulaci, a byla nejdůslednějším obhájcem spojení se SSSR jako jediné záruky národní nezávislosti. Vyvrcholením tohoto úsilí byla manifestace lidu, svolaná na 22. září 1938 před parlament /dnešní Dům umělců/, kde mělo být hlášeno vytvoření Výboru na obranu republiky s úmyslem přeměnit jej posléze na vládu obrany republiky. Na manifestaci soudruh Klement Gottwald, jako mluvčí delegace, důrazně tlumočil přání lidu, aby pohraniční území nebylo bez boje vydáváno fašistickému Německu a aby republika byla odhodlaně bráněna proti agresi. Z výtisků Rudého práva kritických dnů 1938 je patrné, jak bezohledně postupovala vláda i policejní cenzura, aby straně znemožňovala již v tisku burcování lidu k obraně republiky.

Mnichovský diktát z 30. září 1938 a jeho přijetí čs. vládou znamenalo pro československý lid ponižení a fašistickou porobu, pro ilegální KSČ nástup do aktivního boje za znovuosvobození vlasti. Byly vypracovány směrnice pro ilegální práci strany, do níž byla zapojena převážná část komunistů, kteří dovedli kolem sebe soustředit i značný počet spolehlivých a věr-

ných občanů.

Při cestě ze Satalic do Vinoře je po levé straně z dálky viditelná osika /v lidovém nářečí "Linda" - odtud místní název U Lindy/, kde se od prvních dnů okupace scházel ilegální okresní výbor KSČ bývalého okresu Praha sever, aby se seznamoval s pokyny ilegálního ÚV a rozhodoval aplikaci na podmínky okresu. Linda by mohla podat velká svědectví o tajných příchodech a jed-

Památná Linda

Ilegální Rudé právo z r. 1939

náních všech členů ilegálního výboru, kteří po ukončení schůzí se jednotlivě rozcházelí ihned do svých mateřských ilegálních organizací, aby předávali vedoucím agitačních trojek materiál k další politické práci.

I strana ve Vínově se podle směrnic a pokynů ÚV připravovala delší dobu na práci v ilegalitě, a proto ji rok 1938, kdy byla strana rozpuštěna, nezastihl nepřipravenou. Byly vytvořeny skupiny, které měly předem určené úkoly, byly získány dva psací stroje, rozmnožovací stroj a v průběhu činnosti ze zásob sběrných odpadových surovin jednoduchý tiskařský stroj se dvěma až třemi bednami ručního sázecího písma. Opatřena byla i dostatečná zásoba tiskařského papíru a barvy. Na získání tiskařského stroje a jeho účinném využití se podíleli soudruzi: Kraml ze Kbel, Kadlec z Nové Vínově, Svatoš z Podolanky a neznámý tiskař, který stroj opravil a do jeho obsluhy zaučil několik členů skupiny. Strojů bylo využito již v období před okupací, kdy čas od času, podle potřeby a pokynů ilegálního OV KSČ Praha - sever byly vydány letáky.

K psaní letáků na blány byly získány dvě manželky aktivně pracujících členů ilegální strany a to paní Králová z Čakovic /bližší data o její činnosti nebylo možno zjistit/ a paní Hermína Patrasová z Vínově - narozena 12.11.1910, zemřela v březnu 1952/, které po zatčení jejího manžela a většiny členů ilegální skupiny nabídl ilegální ÚV možnost odjezdu do zahraničí, který k vůli synovi odmítla. Vzhledem k tomu, že nebyla zatčenými prozrazena, zůstala ušetřena zatčení.

Rozmnožovací a tiskařský stroj pochopitelně musel často měnit úkryt, aby nedošlo k jeho vyzrazení. Nejdelší dobu byl v činnosti v bytě sou-

druha Jaroslava Kadlece /narozen 25.3.1906, dosud žijícího v Satalicích -
- dříve Nová Vinoř/.

Soudruh Kadlec vstoupil do KSČ v r. 1933, když před tím již spolupracoval na akcích místních komunistů /školení, akce nezaměstnaných, spolupráce při volbách, při organizování prvních májů, atd./.

Od r. 1936 pověřen úkolem vydávat ilegální letáky.

Soudruh Kadlec

převzal rozmnožovací stroj k ukrytí do svého domku, přesto, že v něm měl za nájemníka přestěhovaného občana z bývalých Sudet a nedaleko bydlel četnický strážmistr. Stroj byl ukryt nejdříve za knihovnou a pak mu byl vybudován trvalý úkryt v pokoji pod podlahou. Teprve tehdy se dozvěděla jeho manželka o jeho ilegální činnosti, do které se též zapojila. Ilegální tisk byl z domku Kadlecových ilegálně rozvážen do agitačních skupin v širokém okolí. / Vinoř, Satalice, Kbely, Radonice, Přezletice i Průmyslové závody v Čakovicích a ve Vysočanech /. Ke kolportování bylo využíváno dvoukoláků, ale i kočárků s dětmi, dělalo se ve dvojicích, při čemž jeden z dvojice kolportérů, dělал vždy

druhému "zed". Při jedné takové akci byl zatčen soudruh Kubát ze Satalic a to byla pro gestapo příležitost zlikvidovat činnost celé skupiny.

Převážná většina ilegální skupiny ve Vinoři byla zatčena, mezi nimi 10.4.1941 též soudruh Kadlec, když před tím odmítl úkryt nabízený mu ilegální

buňkou v bývalé vysočanské " Ajrovce ".

A události dostaly rychlý, tragický spád. Rozmnožovací stroje byly narychlo přepraveny do jiných úkrytů. Rozmnožovací stroj našel úkryt v zemi u domku bývalé zelinářské zahrady, který gestapo po nátlaku na vězně objevilo a stroj získalo.

Ke zprávě o ukrytí všech přístrojů se gestapo dostalo získáním motáků, kterým soudruh Kraml ze Kbel z pankrácké věznice předával pokyn manželce soudruha Kadlece a své manželce, jak změnit místo úkrytu strojů. I když byl vypuštěn horní rybníček, byl nalezen pouze kryt cyklostylu, tak že se gestapu nepodařilo přes všechn nátlak

na vězně získat kompletní vybavení ilegální skupiny, neboť některé části byly ukryty na špejchaře bývalého Bělohříbkova statku. Většina uvězněných byla transportována s označením "návrat nežádoucí" do koncentračního tábora v rakouském městě Mauthausenu, ale i jiných a jen málo zatčených se dožilo, pochopitelně s podlomeným zdravím, osvobození a návratu.

K doložené dokumentaci není třeba dalších slov.

Hlávky a pohledy na čtvercové komory při táboře. Z pohledů 2. kamery kromatorie. (Lokal. výhledy pátého dne v den.)

Když nastaly kromatorie, vyhledal se koncentračním táborem kromatorie brněn pro dříve vězňe.

Koncentrační tábor v Mauthausenu

Soudruh Kadlec s několika tisíci dalších vězňů se dočkali i po ne lidských útrapách a strádání osvobození Mauthausenu dne 5.5.1945 . Čeští vězňové byli dne 19.května převezeni do Českých Budějovic, pak vlaky do Prahy , a odtud se vydal v noci s Františkem Haisem a Vojtou Pavlem pěšky domů. Jména těch, kteří se osvobození nedočkali, jsou na věčnou památku vtesána do pamětní desky na památníčku Odboje druhé světové války, umístěném v parku u hřbitova .

Pro gestapo byl jejich návrat nežádoucí , pro národ i obec Vinoř to byla ztráta poctivých, obětavých lidí, kteří mohli straně po osvobození značně pomoci svými politickými zkušenostmi.

Sterbeurkunde

(Sterbeort) Mauthausen II ----- Nr. 1236/1942-----
 Der Schicmer Josef P a t r a s , -----
 ----- katholisch -----
 wohnhaft in Praelitz 127 -----
 ist am 5. Februar 1942 ----- um ----- 10hr ----- 35Minuten
 in Mauthausen ----- verstorben

Der Verstorbene war geboren am 11. April 1914 -----
 in V i s o r , -----
 (Standort ----- Nr. -----)
 Vater: FRANK P a t r a s , -----
 wohnhaft in Stromek, Viner 75 -----
 Mutter: Antonie , geborene V i s o r a k , -----

Der Verstorbene war ----- ~~mit~~ ----- verheiratet mit Jarmilla P a t r a s , -----
 geborene unbekannt, -----

Mauthausen , den 5. März 1943

Der Landesbeamte

[Handwritten Signature]

(Stempel)

Oznámení o úmrtí vězně Josefa Patrasy

Befinde mich ab 3/5 1941 im Konzentrationslager
Mauthausen (Oberdonau).
Meine Adresse: Nur „Deutsch“ schreiben
Machac Antonin geb. 27/3. 1900
No. 2513
K.-L. Mauthausen (Oberdonau)
Block: 6 Stube: A

Hlášení o přesunu vězně do koncentračního
tábora s oznámením, že písemný styk je po-
volen pouze v německé řeči.

B a b i á k Alexandr
 M a c h á č Antonín
 F í b r Alois
 P a t r a s Josef
 P a t r a s František
 H u d e č e k Vladimír
 N e u m a n n Antonín
 Š k o r p i l Štěpán

Památník odhalen v srpnu 1946

Historické podchycení celého tohoto období by nebylo úplné, kdyby nebyla uvedena i jména dalších členů skupiny umučených v koncentračních táborech, kteří pocházeli z okolí :

H a v í ř Václav z Vinoře
 L i g a s Josef z Radonic
 K o z á k Josef z Radonic
 R ů ž i č k a Karel z Radonic
 s. R e j f í ř z Radonic
 s. K u b á t ze Satalic
 Š u b r t Bedřich z Přezletic

Zatčením uvedených soudruhů byla přerušena ilegální činnost skupiny ve Vinoři a nepodařilo se zjistit, zda v období po jejich zatčení zde byla další výrazná ilegální činnost vyvíjena.

V záznamech a z rozhovorů z žijícími funkcionáři bylo zjištěno, že k výraznější činnosti občanů došlo až v r. 1945, především po tragickém dni 29.3.1945, kdy při bombardování Prahy, Kbel, Satalic a Vinoře americkými letadly zcela bezdůvodně a bezúčelně, téměř na sklonku války, přišlo o život přes 300 civilních osob, z nichž 124 je pohřbeno na vinořském hřbitově a z nich 44 ve společném hrobě.

Nedlouho po této tragické neděli se začal scházet na parcele Josefa Nesnídala, ilegální Národní výbor ve složení : Josef Duda, šafář za velkostatek, za obecnou školu František Koubek, řídící učitel, za měšťanskou školu Karel Granát, učitel, za Novou Vinoř Ladislav Dušek za cukrovar Josef

Fajfrlík, za zámecké zaměstnance Ladislav Veleman, za poštovní úřad Václav Černý, za Sokol Zorka Kadeřábková, za obecní úřad J. Nesnídal, za KSČ Antonín Havíř a synové po umučených Antonín Fíbr, Josef Machač a Josef Patras. Zde bylo také usneseno, že po osvobození bude do čela obce postaven s. František Koubek.

Události však neměly mít ani ve Vinoři již předpokládaný klidný průběh. 5. května přijíždí do obce německá jednotka, aby na místě přešetřila některá udání a na upozornění tehdejšího starosty Emila Zazvonila, bere si jako rukojmí Františka Koubka a dvanáct dalších občanů, kteří museli odklidit záseky u zámku. Byl hledán hejtman z kbelské posádky, který jak se ukázalo, se ukryl ze strachu ve Ctěnicích. Hledané odcizené stříkačky z kbelského letiště byly nalezeny v cukrovaru. Němečtí vojáci, přepravení ze školní budovy čp.22 do sklepa hostince u Karoušek, veliteli tankové jednotky potvrdili, že s nimi bylo zacházeno slušně. Po celkovém tomto vysvětlení tanková jednotka Vinoř vyklidila.

Ani Vinoř nezůstala v Květnové revoluci ušetřena bojů při postupu sovětských jednotek na pomoc Praze a likvidaci zbytků fašistické armády.

V bojích o Vinoř padli podle dostupné dokumentace :

Alexej B o h d a n o v
 Nikolaj M y s l e v s k i
 Gregorij Ž n u r i j
 Štěpan G e r a s č e n k o
 A.P. Š e v š l o v

**Pomník Rudarmějce odhalen 6.11.1949
dílo sochařky Konstantinové**

Dva z uvedených sovětských vojáků byli zde pochováni /jména nebylo možno zjistit/, jejich ostatky byly 15.dubna 1948 vykopány a převezeny na hřbitov sovětských vojáků do Prahy na Olšany.

Od června do července 1945 byla v zámku umístěna jednotka sovětské armády, vedená generálem Tutuškinem, která se velmi brzy zžila s místním obyvatelstvem a generál Tutuškin velmi značně podle svých možností pomáhal novému národnímu výboru při přechodu obce na plnění úkolů budování osvobozené vlasti.

Toho dokladem je i jeho zápis v obecní kronice z roku 1945.

Dva nerozluční přátelé při pobytu v zámku po osvobození.

ČINNOST KSČ VE VINOŘI OD ROKU 1945

Rok 1945 - rok osvobození naší vlasti velikou Sovětskou armádou byl nástupem nejen k likvidaci následků války, ale především budování pevných základů nového státu podle představ všech komunistů-státu socialistického opřené o pevné přátelství s ostatními lidově demokratickými zeměmi, především pak se Sovětským svazem, který naší mladé republice skýtal záruky bezpečnosti a dalšího rozvoje.

Radost z osvobození, přítomnost sovětské armády a její bezprostřední pomoc obcím a městům, vlévala do všech občanů nadšení a budovatelský elán, který se i ve Vinoři projevoval zvýšeným zájmem a účinnou pracovní pomocí při budování.

Nový místní národní výbor, do jehož čela byl postaven soudruh František Koubek a jehož členy byli i další obětaví funkcionáři jako soudruh Havíř Antonín, Fibr Antonín, Patras Jaroslav, Macháč Josef a další, se pustil za součinnosti všech občanů s příkladnou chutí do práce.

Ihned po revoluci byla ustavena organizace Komunistické strany Československa, do níž vstupovali i další občané. Po ukončení členských schůzí, které se konaly u Karoušků / dnešní pohostinství Na křižovatce /, zněla z oken ještě dlouho harmonika, housle a zpěv. Soudruh Koubek byl v roce 1945 zvolen také předsedou místního výboru KSČ. Jen třem učitelům na bývalém okrese Praha sever, mezi nimi soudruhu Koubkovi, byla dána důvěra zastávat dvě tak významné funkce v jedné osobě.

V období 1945 - 1948 došlo k nejpočetnějšímu růstu stranické základny KSČ ve Vinoři. Přibývaly nové úkely obzvláště po volbách v roce 1946, kdy

Pohled na
čtvrť s in-
dividuální
výstavbou.

Obec, která navazuje na minulost spádové obce, vybuodovala v budově MNV pro vlastní potřebu i potřebu obcí Radonic, Satalic a Přezletic důstojnou oddací síň, v které jsou vítáni do života i noví občánkové zdejší obce, pro něž je veškeré úsilí strany a národního výboru zaměřeno.

Záběr z oddací síně

Vítání do života

Mateřská škola, která po několik let měnila své umístění, díky úsilí komunistů v národním výboru i v místních závodech - Opravných zemědělských strojů a Cukrovarské ekonomii, dostala při sdružení finančních prostředků a pracovní obětavosti všech zainteresovaných důstojný stánek a prostředí pro děti zaměstnaných matek.

Stejně tak jako v minulosti ani dnes nezapomínají komunisté na mládež a na její potřeby, a proto tak cílevědomá péče o zřízení sportovního fotbalového hřiště, vybudování kluziště a hokejového hřiště u místní tělovýchovné jednoty Dynamo, současně adaptace tělocvičny s cílem vytvořit podmínky pro zvyšující se potřeby tělovýchovy i společenského života v obci.

Pozornost je věnována i potřebám preventivně zdravotnické péče, čehož dokladem je zřízené zdravotnické středisko, poradna pro matky, dětské oddělení, zubní ambulatorium a úsilí současného MNV o postavení samostatného zdravotnického střediska.

Značné množství brigádnických pracovních hodin, ale i finančních prostředků z rozpočtu MNV, bylo věnováno úpravě místních komunikací, zřízení autobusových čekáren, položení povrchové kanalizace, budování osvětlení, místního rozhlasu i obchodní sítě.

Pro zlepšení kulturního prostředí obce byla pozornost zaměřena i na zlepšení parkových prostorů a pohostinství. Škoda, že úsilí funkcionářů a občanů, vynaložené v letech 1955-1956 na zřízení místního tak zvaného parku oddechu v Oboře, nenašlo své pokračovatele.

Mnoho toho bylo vykonáno. Brigádnické hodiny by se daly počítat na desetisíce, hodnota díla na statisíce korun. Celá řada problémů byla vyřešena úplně, některé z části, jiné čekají na své řešení. Náročnost na potřeby obce i občanstva vzrůstá úměrně se zvyšováním životní úrovně a s plněním úkolů, vytyčovaných naší stranou při budování socialismu v naší vlasti.

Uplynulých dvacet šest let života obce lze nesporně hodnotit i přes všechny stávající nedostatky jako cestu vpřed. Velkou zásluhu na tom nesou i místní závody především Opravny zemědělských strojů, v nichž komunisté svou cílevědomou prací zajistili jejich rozvoj ku prospěchu pracujících obce i okolí.

Opravny země-
dělských stro-
jů

Přes všechny kladné výsledky, kterých bylo činností obětavých funkcionářů , ale i všech občanů v obci dosaženo , i ve Víněři docházelo po roce 1965 stejně tak jako v ostatních místech republiky k určité stagnaci, která se projevila sníženým zájmem o práci v národním výboru, o veřejné schůze, ale i o zlepšování prostředí obce, a tak veškerá tíha odpovědnosti spočívala na bedrech těch komunistů, kteří práci pro stranu věnovali všechny své síly i čas.

Místní výbor
KSČ při pra-
covní schů-
zi.

Krizové roky 1968-1969 měly svou odesvu i ve Vиноři. Byli napadáni komunisté, kteří svým postojem pevně stáli na zásadách marxismu leninismu a upozorňovali na nebezpečí, které hrozí naší vlasti z důsledků činnosti, praviceově oportunistických sil, na zdech a silnicích se objevovaly hanlivé nápisy, byl poškozen pomník Rudarmějce, občanů se zmocnila nákupní horečka a jen díky novému stranickému výboru za předsednictví soudruha Josefa Všetečky zkušeného stranického funkcionáře se podařilo v krátké době stmelit řady komunistů a nastoupit cestu konsolidace v obci.

Cesta, kterou místní výbor strany v dubnu 1969 nastoupil, byla cestou nekompromisního prosazování politiky strany a usnesení ÚV KSČ a svou otevřeností a přímostí přesvědčovala postupně i širokou veřejnost, čímž se podařilo získat mezi komunisty i nepartijní celou řadu nových spolupracovníků. Tato skutečnost se kladně projevila v práci národního výboru, místního výboru Národní fronty a ostatních společenských složek.

Komunistická strana Československa ve Vиноři, věrna své tradici, pramenící ve slavném roce 1921, svým postojem v roce 1945, v roce 1948 a především v letech 1968-69 dokázala a dokazuje, jak náš malý Sborník s hrdoostí dokládá, že se již od svých počátků stala hybou silou politického i společenského života nejen ve Vиноři, ale i v nejbližším okolí. Po celých uplynulých padesát let byla a je bojovníkem za hospodářský, sociální a politický pokrok, za zvyšování úrovně i prostředí pracujících.

Komunisté ve Vиноři, v minulosti i v současnosti, vždy oddaní straně, stáli v čele všech bojů za lepší život, vyšší životní úroveň, sociální jistoty, vzdělání a pokrok.

Sborník dokazuje, že nešetřili svých sil a dokonce obětovali své životy za uskutečnění cílů KSČ pro rozvoj tvořivých sil všech pracujících a mírový rozkvět naší vlasti.

Proto v současné době dávají všechny své zkušenosti na přípravu a úspěšný průběh XIV. sjezdu KSČ, jehož perspektivy budou zárukou, že ve spolupráci s bratrským Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi vykročí naše vlast v duchu marx-leninských ideí pevně na cestu ke komunismu.

" SBORNÍK 50. LET K S Č ve VINOŘI "

Vydala: PO a SRPŠ při ZDŠ ve VINOŘI.

Tisk: TPS OOD Praha-východ pod z. č.
C 40/71

Květen 1971.

Náklad 50 výt.

Grafická úprava: Vl. Jirkovský

Fotografie : K. Hellinger

T e x t : J. Hájková, K. Hellinger
K. Moucha , J. Veselý

Napsání Textu: Bl. Böhmová

Pozdrav
z
Vinora

